

TIPSKORT
7

Bild Juha Erola

MER *fåglar* I LANTBRUKSMILJÖN

Ett landskap med åkrar, renar, trädholmar och lantbruksbyggnader erbjuder en lämplig häckningsmiljö för över 40 fågelarter. Lantbruksmiljön är dessutom en viktig mat- och rastplats för tiotals andra fågelarter under deras flyttningstid.

Fåglarna som trivs i en lantbruksmiljö har minskat i Finland med cirka 40 % från 1960-talet till i dag. Förändringen har varit särskilt stor bland arter som både häckar och äter på åkrarna. Kantzonernas fåglar har klarat sig bättre. Antalet fågelarter och fåglar minskar när livsmiljöer som är lämpliga för dem minskar eller försvinner.

LumoTAITO

Skapa ett mångsidigt åkerlandskap och bevara trädholmarna.

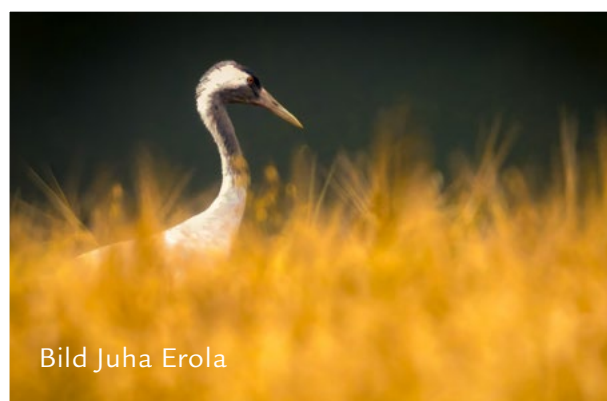

Bild Juha Erola

Bild Juha Erola

DEN BÄSTA LIVSMILJÖN FÖR FÅGLARNA

Den bästa livsmiljön för fåglarna är en mångsidig och detaljrik lantbruksmiljö. Det är en miljö där också andra organismer trivs, till exempel insekter, ängsväxter och ogräs.

Man kan öka den biologiska mångfalden i åkerlandskapet genom att använda åkrar på olika sätt. En mosaikaktig miljö med vallar, naturvårdsåkrar, trädor, viltåkrar, trädholmar, mångfaldsremsor, skyddszoner och olika spannmålsåkrar ger fåglarna bra möjligheter till mat, boplatser och skydd. På stora öppna odlingsarealer borde man bevara diken och renar. Att öka den ekologiska odlingen är också till nytta för fåglarna.

Att åkrarna får vara täckta med växter på vintern hjälper fåglarna att klara den kalla årstiden. Växterna bjuder på både näring och skydd. Vinterståndare på dikesrenarna, till exempel kardborre, tistel och renfana, kan gärna få stå kvar. De är viktiga näringskällor för frätande fåglar som steglits, hämpling och grönfink.

ÅKERLANDSKAPETS OASER

I åkrarnas trädholmar är det bra att ha olika träd- och buskarter i flera nivåer och att undvika hårda skogsvårdsåtgärder. Det rekommenderas inte att man tar bort stora träd eller kalhugger i holmarna. En trädholme med buskskikt kan upprätthålla en stor artmångfald. I holmarna får gärna växa asp, ädla träd och sälg och det är också bra med rötträd. Särskilt viktigt är det att spara gamla murkna lövträd, eftersom de erbjuder boplatser och mat för många hålbbyggare. Holmarna är också bra platser för träd med bär. Många vandrings- och flyttfåglar, bland annat sidensvans, domherre, bergfink och trastar, äter till exempel rönnbär.

VÅTMARKER SKAPAR ETT FÅGELPARADIS I ÅKERLANDSKAPET

Artrikedomen av fåglar växer i åkerlandskapet om där finns våtmarker. Våtmarkerna erbjuder fåglarna skydd och boplatser och ökar den biologiska mångfalden. Att våtmarker vuxit igen har lett till att många vattenfågelstammar minskat. Nu behövs byggda och vårdade våtmarker, där arter som minskat kan leva, till exempel dykänder.

Bild Juha Erola

I FÅGELUNGARNAS TID

I lantbruksmiljön finns många ställen som är viktiga boplatser och skydd för fåglar, till exempel stengärdsgårdar och stenhögar med deras omgivningar samt gamla byggnader. Hussvalan hittar ofta en boplatser under lantbruksbyggnadernas takskägg, medan ladusvalan bygger bo inne i öppna byggnader. Viktiga boplatser är också buskar och låga träd vid diken och åar.

Man kan hjälpa fåglarna genom att beakta deras häckning. Man kan bygga fågelholkar och bolådor samt konstbon åt svalor och änder och fästa dem på lämpliga platser på sina marker. Det gäller också att komma ihåg fåglarnas viktigaste häckningstid 1.4–31.7 och inte utföra röjningsarbete då. Bon som man vet om på åkrarna bör märkas så att de inte förstörs under arbetet.

BETE

Bete upprätthåller ett rikligt insektbestånd, vilket innebär viktig näring för många fåglar, särskilt då de har ungar. Boskap och kreatursgödning gör att många insekter gillar betesmarker. För svalor, starar, gulärlor och andra insektätare betyder det i sin tur mat.

Strandängar utgör en värdefull livsmiljö för vadare. Strandängar och stränder som blivit övervuxna av vass kan återställas till lågvuxna ängar med hjälp av slätter och bete.

Om gården inte har egna djur kan man fundera på betesavtal. Bete är det bästa sättet att förbättra fåglarnas livsmiljöer i lantbrukslandskapet.

LANTBRUKSLANDSKAPETS FÅGELARTER:

Akut hotad

- Ortolansparv

Starkt hotade

- Hussvala
- Gråsparv
- Grönfink

Sårbara

- Ladusvala
- Skrattmå
- Buskskvätta
- Snösparv
- Blå kärnhök

Nära hotade

- Skata
- Lärka
- Stenskvätta
- Spov
- Rapphöna
- Rosenfink
- Enkelbeckasin
- Sädesärla

Livskraftiga

- Hämling
- Varfågel
- Fiskmå
- Ljungpipare
- Gulsparv
- Gulärla
- Stare
- Trana
- Sångsvan
- Kärrsångare
- Kaja
- Ängspiärla
- Gräshoppsångare
- Törnskata
- Pilfink
- Kornknarr
- Björktrast
- Hornuggla
- Ringduva
- Steglits
- Tornfalk
- Tofsvipa
- Skogsduva
- Kråka
- Busksångare

Bild Jari Mattila

KÄLLOR och YTTERLIGARE INFORMATION:

Lehtiniemi, T., Toivanen T. ja Södersved, J. 2021. Linnuston tila Suomessa. Birdlife. <https://tiedostot.birdlife.fi/julkaisut/linnuston-tila-suomessa-verkkoversio.pdf>

www.luonnontila.fi/maatalousymparistonlinnut

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Miljöministeriet & Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704 s. <https://punainenkirja.laji.fi/>

Lehikoinen, A. 2016. Artikkelit ”Suojelualueet ja maatalouden ympäristötuet hyödyttävät linnustoa” Naturhistoriska centralmuseet LUOMUS. www.helsinki.fi/fi/uutiset/luonnonsuojelu/suojelualueet-ja-maatalouden-ymparistotuet-hyodyttavat-linnustoa

Viljelmien siipiveikot – neuvoja lintujen tunnistamiseksi ja auttamiseksi. 2015. Bird-Life Suomi ry, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry, Metsästäjien keskusjärjestö ry, Finlands naturskyddsförbund rf, WWF Suomi, <https://www.birdlife.fi/wp-content/uploads/2015/12/maatalous-linnut-fi.pdf>

Mikko Alhainen, M., Niemelä, T., Siekkinen, J., Svensberg, M., Kuittinen, J., Nurmi, j., Väyrynen H., Rautiainen, M., Väänänen, V-M., Nummi, P., Berndtson, S. ja Kor-kiakoski P. 2010. Kosteikko-opas. Finlands viltcentral. <https://www.riistainfo.fi/wp-content/uploads/2023/09/kosteikko-opas-2015.pdf>

